

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Studiis liberalibus vrbis Romę &c Constantinopolitanę.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

Asssem. In quadam ciuitate que appellatur... valde notabilis. Subet ergo Imperator quod tam illa...

1 vt postea nulla nouitas fiat. h. d. C. Et isto ter. est arg. opt. n. cōtra notariū. qui emittit officia...

ADDITIO.

ALEX. C. Adde ad hoc not. in c. constitutis. de elec. secundum vnam lect. vbi recedenti ex collegio non potest pro futuris referre...

De studijs libera libus vrbis Romæ. Rub. XVIII.

LEX VNICA.

Vniuersos. Pūmo ponit q. quidā quibus locis ad hoc vt ibi staret multitudine...

ADDITIO.

ALEX. C. Argumento huius text. Sul. de Lu. in l. decernis mus. s. de episc. z cle. dicebat q. doctores actu legentes...

S. Illos. recte potest doceri aliquis discipulis a docto re. nisi doctores essent de numero eorum qui sunt deputati ad legendum omnibus...

S. Habeant. esse in omni facultate. C. Opp. q. alius debet esse numerus doc. in qualibet ciuitate. vt l. si duas. s. docet aut. ff. de eccl. ru. Sol. l. p. illariū legum erat sufficiens numerus...

ADDITIO.

C. Istum ter. alle. Hof. in summa de ferijs. s. in ver. quid si magister cōducit. z dicit q. si est discordia inter duos magistros...

S. Traxit vnicuiq. Hic Imperator cōmittit p. secto. z eade rōne rectori cui libet ciuitatis. vbi est studium q. faciat assignari loca doctoribus...

ADDITIO.

ALEX. C. Tibi gl. determinat q. faber possit expelli. inter est. em. Reipn. habere iuris peritos. Inisti. in p. oc. in si. Bar. ibi t3 idē...

De collegiatis. & chartopatis. Rub. XVII.

LEX VNICA.

In vniuersis collegijs quando quis possit esse.

Chi sub pretertu. Pūmo dicit q. collegiū. z munera. ad que ordinatus est. nō exeret. nō effugit munera alteri...

ADDITIOES.

A. Scholarium. Adde sc. in c. clerici ver. viti. pronun. de iudic. Adde q. no. in apost. ad istum in l. qui sub pretertu num. 7. in apost. stil. in ver. gaudere privilegio. s. de sac. san. eccle.

B. ALEX. C. Adde voluit Bar. in l. qui sub pretertu. s. de episc. z cle. in l. temp. s. de iure immuni. Adde q. idē est. z ecclōra. si scolaris studet. z nō sit deseriptus in matricula. nō gaudet privilegio. l. ex eo tpe. ff. de test. mil. z no. Bal. in proe. ff. In dubio tū psumit pro matriculato. de quo vide que no. de agētib. in reb. l. matricula. post Bar. z in l. h. de tiron. l. x. z in s. s. no. vide Bar. in l. i. s. actio. ff. si quis testa. lib. esse iustus sue. z p. l. i. s. q. de rei vro. act. z gl. in l. certi cōdictio. ff. si cer. per. z Ang. in authen. vt clerici qui. dicit q. si aliquis tēpore mortis subrogatur loco p. is. an eide beat dari idē salariū q. habebat p. r. intellige de natura subrogati. p. imozdiali. nō accessoria. vt dixit glo. in d. l. certi cōdictio. per l. item veniunt. s. cum p. dicitur us. de peti. here. z Joan. Andr. in regala. contra quem. in vj. z Rom. in litera. no. lxxvj.

S. Quod autem. Qui supra numerum admittuntur in collegio non gaudent privilegio collegij. h. d.

S. Sed ne tantum. Done casum Imperator quandoq. personis adscris pris alicui collegio permittit vt de collegio exeat. z alium loco eius ponant. z sic res suam vendunt. vt s. de iur. leg. l. si quis ex coipe. Dicit ergo Imperator quod sicut illis vendentibus cōcedit carib. doc. est. locū suū. quod ipsi sunt immunes a munerib. Ita p. ondat illis qui substituantur vt sustineat onera illius collegij sū conditionem que tunc erat. cum ipse emit illum locum.

volerat reddere argenti a... cicia possit tenere in... de Felan. c. ex ordine an... neta. quod tempus imp... lutionis. Vide. Vlar. in... quod dixi in apost. in d. c...

III. quando quis cogatur can... nes auri debet accipi cap... matione. z contra facta... C. Bo. quod vniuerso... no ea quantitate. q. v... ram factam in vna ciuit... pendere in alia ciuitate... rione recipere. R. h. con... hōitate. Pūmo p. v... utate q. possit facere... vniuersum. z cū co... vt hoc. l. h. ut co... quo suo tanq. z... ipere. h. d. v... territorio expellat... de tu. om. iud. s. q... neta ab aliqua... pel imponitur a... ad superiorē. R... marchia. cū per... speciei probe. s. ut p... monum pontificem quā... anced.

Rub. XI. VNICA. Pūmo loquitur de con... mētis que sunt circa... o de ornamentis que sunt... ozum hominum. Zertio... matas. Secūda incipit d... omnia possunt haberi c... ornamenta multum in... l. i. sed hodie in multis mu... illa non licet multibus... arit. q. gauerit vno v... ta ornamenta. vt l. vestis... quo sunt prohibita. non p... stitūctis accedere. arg. h... aliter causa parata. ea que...

Rub. XII. O. de classibus. id est de m... abēt classici id est hōm... e rub. p. l. s. placet. q. d... s conditionatus adscris... ozio cōprehēditur adde... Pūmo fuerit libe... de gl. in l. vbi p. ozum. s... om. Cum v. gl. in l. s. s. sed quero an p. ozum... in l. q. quemad. ref. in l. l...

prope camera, propter cuius strepitum non potest studere. utri
possit ipsam expellere? Dic q sic. fm Spe. in ritu. de iudi. s. ge
nerali. ver. hoc etiã no. do. Ant. in proe. decre. f. Ire adde q a sua
lata super ista expulsiõne non pot appellari, fm Bar. in l. s. si de
mo. posses. fue. appe. qz est causa que celeritatem desiderat, ergo
non appellatur. Ad appellatur. Adde feli. in c. significauerit.
ad sine. de iudi. in l. si. si. de appel. reci. ¶ Sed quid si mallea
roses fuerint prope monasterium, adeo q propter strepitũ tur
baretur offiũ z cultus diuinus? Dic q possunt expelli. Tert. est
sing. r. vij. q. ij. c. p. idẽ. ¶ Quid de doctore legẽte si scholares vos
ciferat. utrum possit dimittere lectionẽ? Dic q non gl. est singu.
xlviij. dis. scimus. Itẽ pro sua gl. facit. Nam dominium riparum
spectat ad istos, qui habent pcedia adherentia ripis. Insi. de re.
dini. s. riparum. tamen de iure non possunt habere aliquid quod
impediãt publicam nauigationem. l. in prin. ff. de flumi.
¶ Quod sic. Vide feli. in c. significauerunt. de iud.

De honoratorum vehiculis. Rub. XIX.

LEX VNICA.

Dignitas honorati antiquitas in signũ digni
tatis, z honoris, boies i dignitate po
siti ibãt in carrucis seu vehiculis, dubitabatur in ci
uitate Romana, vel vbe Costantinopolitana, vbi erat
puncpes an possint vti vehiculis ocs positi in dignitatibus illis,
z in illis ciuitatibus. Et videbatur q non propter reuerentiam
principis, tamen hic princeps permittit omnibus habẽtibus di
gnitatem q possint vti dictis vehiculis, etiã in illis ciuitatibus.
Quero vtrum habeãt necesse vti carrucis. Tex. inuit quod sic,
dum dicit semper vtentur. Et tamen ex parte, id est, liceat eis vti
si velint. ¶ Et sic no. q doctores non habent necesse semper vti in
signijs doctoratus, sed possunt, si velint etiam vbi est princeps.

De metropoli Beryto. Rub. XXI.

LEX VNICA.

Ciuitas si efficitur metropolitana, non per hoc exit de iuris
dictione metropolitana,
¶ Plures rectores in eadem ciuitate esse possunt, sed in eadẽ pro
uincia non potest esse nisi vnus preses.
¶ Prouincia non potest videri in plures sine rescripto principis,
¶ Communitates in preiudicium ciuitatis non possunt inter scip
sas diuidere sine eius licentia.

De prouincis earum diuisione, de ciuitatibus z foris earum

Propter esse due ciuitates in eis, sine
matrices, hoc et in terminis. Done casum. In
prouincia Phenice erat ciuitates qda, i. metro
politana, z magna, q vocat Lyx. In eadẽ pr
ouincia erat qda ciuitas q vocabat Beryt. in
qua erat studiu gñale, z eadẽ vigebat multũ
peritia literariũ, ipetrauit a principẽ Beryt. vt ista ciuitas voca
ret metropolitana sicut ciuitas Lyx, z hoc Imperator ei cõcessit
fit ppter multas pntes, quibz ciuitas illa erat ornata. hoc p
mo. Sz cõtra hoc instat, qz Imperator facit inuiriã Lyx. Ad
hoc rñder Imperator q nulla ei sit inuiriã, qz ipsa etiã remane
metropolitana pmiuilegio antiquoñ Imperatorũ, z Beryt effi
cit metropolitana pmiuilegio suo h. d. ¶ Pro declaratiõẽ qro
q deat ciuitas metropolitana, gl. d. l. archiepiscopalis. ¶ Sz
videamus de iure antiquo anteq essent epi z archiepi, quid erat,
¶ Rñ. tres erant ordines ciuitatum, quedã marime, quedã magne,
qdã parue. Maxime dicebant ille, in quibus erat forũ causariũ,
cui suberat multe alie ciuitates, etiã habẽtes merum imperium,
Magne ciuitates dicebãtur ille que habebãt merum imperium,
nõ tamẽ habebãt alias sub se. Parue dicebãtur ille, que non has
bebãt merum imperium, sed solã iurisdictionẽ, que datur defen
soribus ciuitatum, vt in anth. de defen. c. ni. Istã diuisionẽ facit
tex. ff. de excus. tut. l. si duas. s. decet. Illa ergo ciuitas, que erat
maxima, vocabatur metropolitana hoc respectu inuentum est q
ciuitas, cuius sedes est patriarchalis vel archiepiscopalis, dicitur
metropolitana, qz habet plures episcopos sub se habẽtes merũ
imperium. Illa vero que habet episcopũ, dicitur ciuitas non me
tropolis. ¶ Sed quero, qualiter cõstituitur ciuitas? Rñ. voluntas
te Principis volens aliquem locum esse ciuitatẽ. Probatur per
hãc legẽ. Ann. tenet hoc in c. c. ab ecclesiariũ. extra de offi. ordi.
¶ An possibile est esse ciuitatẽ, licet nõ habeat episcopũ, qz Prin
ceps nõ pot facere epm, sed dat alia pmiuilegia, z sic non sequitur
¶ si papa priuat ciuitatẽ epõ, ergo debuit esse ciuitas. ¶ Sz qz
ro, qualiter pnuicia cõstituitur, hic videtur tex. q omnes ciuitas
tes que subsunt vni metropolitano, faciãt vnã prouinciam, vt hic

in l. ibi. fit illa m̄ pnuicie re. do. Ly. agit de preser. lon. eem. l. fin.
z ibi determinat, quod pnuicia appellatur fm cõmuniẽ vñm, vt
Luscia, z Bardia, z si. z isto iure vtitur. Arbitror tñ q olim fuit
cta fuisse distinctio pnuiciarũ sic, vt ocs ciuitates que subsunt
vni presidi, z vni metropolitano, cõstituerent vnã prouinciam,
vt l. licitas. s. qui vniuersas. ff. de offi. presi. z sic secundum illũ
ritum antiquũ remanet adhuc hodie nominatio prouinciarum,
quo ad quedam. ¶ Tamen quilibet ciuitas habens distinctum
territorium, que superiozem non recogoscit, habens distinctum
ritum, vt no. gl. in l. si. de lög. tẽp. prescri. ¶ Tertio quero pro de
ratione huius q hic principaliter dicitur, quõ in eadem prouin
cia possint esse due ciuitates matrices, videtur enim monstrari,
quod in eodem corpore sint duo capita, vt extra de offi. ordi. c.
qm. Rñder gl. si quis fuerit in eodẽ episcopo, p̄ duo officia, ordi. c.
illud est monstrum, sed q vnus eps habeat duas ecclesias eque
principales, hoc non est monstrum ita loquitur hic, vide gl. istam,
z not. eam. ¶ Circa p̄mum insurgit dubium, quõ est q vna ci
uitas non potest habere duos rectores, cum in eodem tribunali
possint esse plures iudices, vt l. ff. de offi. consul. z ff. de re iudi. l.
Dõponius scribit si vni. Rñdeo, ista procedit ad similitudinem
corporis humani. Monstrum enim est, si aliquis haberet duo
capita, sed nõ si haberet duas manus, vel duos pedes, vel similia.
z ideo isti rectores prouinciarum qui merum locum capiunt
nẽt, nõ possunt esse plures, vñ nõ pot esse nisi vnus. ¶ Sed alia offi
cia vbi non tamẽ preside, nihil est quod impediãt, nam quilibet
p̄nuicias potest habere in pluribus ciuitatibus domicilium, z in
vtraque esse equaliter instructus, vt l. domicilium. ff. ad mun. fm
hoc in vna prouincia parificentur ciuitates magne, remanente
vniatẽ prouincie. ¶ Sed quero, an vna prouincia possit videri in
duas, ter. dicit q sic, ff. de alle. l. si eadẽ, puto tamẽ q hoc nõ pos
sit fieri sine rescripto Principis, vt ibi patet, z arg. huius legis. ¶ z
per hoc dico q cõmunitates non possunt scipias diuidere in plu
res sine licentia ciuitatis, cui subsunt, quod intelligitur quantum
ad preiudicium ciuitatis, sed inter se causa cõmodiorẽ admi
strations possunt hoc facere, sicut in pluribus tutoribus, videt
vt l. ij. s. si. cum l. eq. ff. de adm. tut. vnum tñ cõmune remanebit,
vt l. inter tutores. ff. de adm. tut. ¶ Quero vtrum de duabus ciui
tatibus, vel prouincis possit fieri vna. Dicit gl. q sic, vt in anth.
vt ind. sine quoquo suffra, s. illud, z s. hoc autẽ. ¶ Mo fit hoc multis
modis. Quandoque cum vna non subiciatur alteri, sed vt vn
niatur, z hec vno, vel fit q vna sit principalior altera, vel quod vn
traque sit eque principalis, vt no. per gl. extra ne sede vac. c. i. z ibi
per Anno. z doct. iuris canonici. ¶ Quero, quando vniuntur
due prouincie, quod vtraqz erant principalis, sed sub vno
preside, vtrum negotia vnus prouincie possint expediri in alia.
Respondeo sic, vt extra de offi. c. noui. z per Anno. ibi.

ADDITIONES.

A L E X. ¶ In ter. lib. derogatur, not. quod per hoc appare
aperte quod si aliqua ciuitas efficitur metropolitana, quod non
propterea exit de iurisd. metropolitana sub cuius iure prius
strictus erat, nisi sit hoc specialiter statutum. Casus est hic si du
ne aduertatis, quod bene no. pro Florentinis, z Hispanis.
A L E X. ¶ Adde ad hoc Bart. z doct. in l. si heres. in s. vicis,
de leg. Item quid sit castrum, villa, burgus, vicus. ¶ Aliqua vide
¶ Felici. plene de oibus predictis, in c. Rodolph. de rescri. ¶ Bar.
in l. si. siue autẽ. ff. de ope. no. nun. z que ibi dicit post eum, z vbi
quid sit patria, z quid sit terra.
C L. si duas. Et ibi vide Ricol. de Heap. in s. gramatici. s. qrit
gl. q dicitur in l. c. Bar. z odde Firma, in tractat. de epõ. in p̄ud.
C Patriarchalis vel Archiepiscopalis. Adde Ricol. de Heap.
in l. si duas. s. de cet. ff. de excusa. z Bert. Firma, in suo tractatu, de
episcõ. in p̄eludis.
A L E X. ¶ Abi dicit q si Imperator ex certa scientia scribit
vni loco tanqz ciuitari, sciens non esse ciuitatem eo ipso ciuitas
efficitur. Ang. Adde quod si summus pontifex scribit aliquod
licui castru, z illud appellat ciuitatem, vide in cle. si summus pon
tifex. de verbo. signi. Item his dicitis adde Bar. in l. si. de verbo.
signi. vide Bar. in extranag. qui sint rebel.
A L E X. ¶ Adde etiã p Bar. in extranag. qui sint rebel. p gl.
z glo. in l. ciuitas. si. cer. peta. Et lz Bart. in extranag. dicit
quod princeps alio loco scribes tanqz ciuitari, videt ciuitatem
cõstituerẽ si alias nõ erat, hoc tñ videtur contra casum de sin. de
sen. ecõ. vbi est text. q papa etiã ex certa scientia nominans cer
tam personam sub noie dignitatis, que dignitas ante non erat in
illo, non tñ illam dignitatẽ videtur concedere. Et qualiter con
stituat ciuitas, vide Bar. in l. si heres. s. vicis, de leg. i. Bar. in l. si.
de ver.